

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Traducerea acestei cărți a beneficiat de o subvenție
acordată de Institut Ramon Llull

LLL institut
ramon llull
Limbă și cultură catalană

Care Santos

Voi merge
pe urmele
pașilor tăi

Traducere din catalană și note de
JANA BALACCIU MATEI

HUMANITAS
fiction

*Lui Deni Olmedo:
Nothing else matters.*

„Trecutul nu e niciodată mort.
Nu e nici măcar trecut.“

WILLIAM FAULKNER

„... căci războaiele civile nu se sfârșesc niciodată.“

SEBASTIÀ JUAN ARBÓ

„În fiecare ușă este închisă întrebarea
despre o viață ermetică, străină.“

CONCEPCIÓ G. MALUQUER

O FEMEIE URCĂ PE O SCARĂ

O femeie urcă pe o scară. Este în Barcelona, în cartierul Gràcia, într-o casă de pe strada Verdi, colț cu strada Robí. A venit aici să-și îndeplinească misiunea primită de la o prietenă dragă, care trăiește departe. Căutase magazinul alimentar de la parter, dar a dat peste unul de încălțăminte. A trebuit să revină de două ori până să poată sta de vorbă cu patroana, căci, când o întrebase pe vânzătoare, aceasta nu o putuse lămuri. O căuta pe Cristina Bermúdez, proprietara magazinului care fusese aici înainte. A aflat astăzi că magazinul fusese vândut de câteva luni, dar vechea proprietăreasă își păstrase apartamentul de sus. De aceea urcă femeia scara îngustă, albă. Aduce o scrisoare pentru Cristina Bermúdez.

Bate la ușa de la etaj și-i deschide o fată cu părul blond, la vreo cincisprezece-șaisprezece ani.

— Bună, regină, zice necunoscuta. O caut pe mama ta.

— De unde știi cum mă cheamă? întrebă fata.

— Nu știu.

— Păi mi-ai spus numele.

— Am zis doar: „Bună, regină.“

— Iar!

— Te cheamă Reina?

— O chem pe mama. Cine o caută?

— Spune-i că sunt Ilda, i-am adus ceva.

Tânăra îi închide ușa în nas și dispare.

După câteva minute, ușa se deschide din nou și apare o femeie, tot blondă, mărunțică, micuță, dar frumoasă la chip, de vreo treizeci și cinci de ani. Ilda nu se aștepta să fie atât de tânără. Se gândește că, dacă ar fi știut, s-ar fi îmbrăcat mai cochet.

— Sunt Cristina. Cu ce vă pot fi de folos? întrebă, de parcă ar fi încă în spatele teighelei. Zâmbește ușor, politicoș, dar nu se clintește din ușă. Fata blondă e în spatele ei, spionând scena.

— V-am adus asta din partea unei prietene.

Ilda scoate ceva din geantă și îi întinde. Cristina se uită curioasă la plicul cu numele ei scris cu cerneală albastră. Îl întoarce, să vadă expeditorul: „Mercè Saltor. Conques.“ Îi ia puțin cam mult să citească trei cuvinte. Nici nu clipește, nu lasă să se vadă nici o emoție.

Întinde brațul și dă înapoi plicul emisarului.

— Nu mă interesează, mulțumesc, zice. Nu mai zâmbește. Surprinsă, Ilda încearcă să o convingă.

— Persoana care v-o trimite este de toată încrederea. O cunosc foarte bine.

— Mulțumesc foarte mult, dar nu vreau să știu nimic, răspunde Cristina.

— Știu că sunt lucruri importante, pe care ar trebui să le aflați, adaugă. Păstrați-o, o citiți când doriți.

Cristina nu își retrage mâna. Scrisoarea asta nu este destinată nimănui.

— Doamnă, nu mă interesează nimic ce vine de la Conques. Luați-o, vă rog. Îmi pare rău că ați bătut atâta drum degeaba. Și, acum, iertați-mă, am ceva pe foc.

Și închide ușa.

Ilda așteaptă puțin, nu știe ce să facă. Se întrebă dacă n-ar trebui să bată din nou. Își zice că ar fi în zadar.

Coboară pe scară, aruncă o privire în vitrina magazinului de încălțăminte, fost alimentar, și o ia încet spre casă, unde, cum o să ajungă, o să-i scrie lui Mercè Saltor, să-i spună că nu și-a putut îndeplini misiunea.

I
PUNCT NEGRU

Noaptea, drumurile se prelungesc. Și obsesiile.

Poimâine este Anul Nou. Reina a plecat devreme din Barcelona, imediat după masa de prânz. Când a oprit pe autostradă să pună benzină și să ia o cafea, a profitat ca să-l sune pe Sam:

— Ce-aș mai face cale-ntoarsă!

Și, ca totdeauna, soțul i-a dat imediat replica:

— N-o faci fiindcă nu vrei.

Pornise la drum fără tragere de inimă, așa a fost de la început și până și-a luat rămas-bun de la Sam și de la Albert și a scris pe GPS: Conques, Lleida. Înainte de a rosti cu voce tare, să se convingă pe ea însăși:

— Hai, că mă-ntorc mâine.

A dat drumul la radio, să se mai învioreze. Dar nici muzica nu reușește să-i abată gândurile. Nu izbutește să înțeleagă de ce se duce acolo. Ce treabă are ea în Pirinei? S-a simțit obligată, i-a spus lui Sam. Bun, dar obligată de cine? De un istoric țicnit cu care vorbise de două ori la telefon? De conștiința ei? Sau totul e doar curiozitate? Dorință de a înțelege ce nu a înțeles niciodată.

Șoselele sunt mai bune, mai bine asfaltate decât își imagina-se. Circulă puține mașini, călătoria e liniștită. Fără să vrea, se întreabă cum o fi fost în urmă cu peste patruzeci de ani, cu un Seat 127 și pe drumurile de-atunci.

Nu-și amintește cât au făcut singura dată, prima și ultima, când au vizitat sătucul din Pallars Jussà. Era foarte mică. Doar cinci ani. S-au dus cu autobuzul, ea, mama și mătușa. Mătușa povestea mereu că dormise tot timpul cu capul în poala ei. Și-o amintește bine, deseori îi e dor. De când nu mai știe nimic de ea? De când ea și mama s-au certat sau ce-o fi fost.

— Eu nu m-am certat cu nimeni, zicea mama, parcă să fie limpede, să marcheze diferențele: mătușa se certa; ea, niciodată. Vina a fost a Aurorei, nu a ei. Aurora o dezamăgise. Cert e că nu-și mai vorbiseră... de când? Nici nu-și mai amintea. Nu știa motivele, doar că era ceva legat de Remigi, soțul Aurorei. După părerea mamei, un cărpănos și un umflat în pene, care nu iubea pe lume decât banii.

Din noaptea aceea din urmă cu atâția ani, Reina își amintește că-și văzuse mătușa plângând. O impresionase mult, căci era o femeie tare, care nu claca niciodată. Își amintește și că o lăsaseră singură într-o casă plină de umbre și că-i fusese tare frică. Și-și mai amintește un preot care țipa și o speria cu strigătele lui. Imagini disparate, care supraviețuiseră în memoria ei, după patruzeci și trei de ani.

La televizor se anunțase de dimineață că în Catalonia Centrală o să fie ceață. Uitase. După Cormiols, aerul devine cețos. Șoseaua urcă, tot mai puțin vizibilă. Oprește radioul, să se concentreze asupra drumului. Nu este obișnuită să conducă pe o asemenea ceață, cu vizibilitatea atât de redusă. Brusc, lumina se subțiază și, treptat-treptat, dispare. Câțiva metri mai încolo soarele o orbește din nou. Caută ochelarii fumurii în geantă. Dă drumul la radio. Vocea lui Freddie Mercury o face să se simtă deodată bine. Iubește-mă de parcă n-ar exista mâine, spune cântecul. O plăcuță anunță o belvedere în stânga.

Hotărăște să se oprească puțin. Peisajul este o minunăție și vrea să-l privească în liniște. Coboară din mașină și inspiră aerul rece. Caută mobilul să facă fotografia de rigoare. Încadrează,

declanșează. De două ori, prima oară a intrat în cadru o mașină care trecea pe șosea și i-a stricat imaginea. Verifică rezultatul de la a doua: perfect. Momentul a fost reținut între cele 2 724 de fotografii din mobil la care, sigur, n-o să se mai uite, în care n-o să facă ordine, pe care n-o să le mai găsească, oricât le-ar căuta, și, prin urmare, până la urmă va uita că le-a făcut.

Un lac de nori aurii umple toată valea. Soarele coboară revărsând peste lume culori vii. E frig. Indicatorul de temperatură al mașinii arată două grade. Câteva minute lasă graba deoparte și contemplă mersul soarelui, mai rapid decât se aștepta. O cuprinde nostalgia după singurătatea fără neliniști de altădată.

Se întoarce în mașină, conștientă că nu se poate lungi, că începe să se lase seara. În această perioadă a anului zilele sunt scurte și vrea să ajungă înainte să se întunece. Când își reia drumul, se cufundă din nou în ceață. Șoseaua începe să se piardă, după doar câteva minute nu se mai vede deloc. Își scoate ochelarii fumurii și-i pune pe scaunul din dreapta, lângă telefon. Circulația e practic inexistentă. Pe tot drumul a întâlnit doar câteva mașini. Îi place să conducă așa, netulburată. Își dă deodată seama că muzica s-a oprit și întinde mâna să apese pe butonul radioului. Un gest scurt, făcut de sute de ori. De-acum înainte însă va face parte dintr-o secvență pe care memoria ei o va repeta iar și iar, neîncetat.

Nu va ști, când va evoca momentul, cât timp și-a luat privirea de la șosea. Poate o jumătate de secundă, poate o secundă, mai puțin. Deodată îl vede. Ca o stafie ieșită de nicăieri. Doar când e chiar în fața ei își dă seama că este un animal, un cerb sau un mistreț, nu distinge prea bine. Trage de volan, calcă până la fund ambreiajul și frâna. E într-o curbă umbrită, cu gheață. Periculoasă. Un punct negru pe drum.

Simte izbitura seacă, apoi un salt. Lovește ceva metalic, dur (un semn de circulație, dar nu va ști decât mai târziu). Mașina se cațără în forță pe un taluz de pe marginea șoselei.

Se agață de volan cu toate puterile. Străbate o distanță care i se pare interminabilă, cu mașina rulând înclinată într-o parte, până ce o stâncă din munte o oprește atât de violent, încât cele două airbaguri sar, se umflă cu forța unei lovituri de pumn și imediat se dezumflă și se pleoștesc. Mașina rămâne culcată pe o parte, cu două roți pe taluz și celelalte două înfipte într-un canal de scurgere de pe marginea drumului. Ceața o învăluie ca o peliculă. Este într-un punct al șoselei C-1412b, între Benavent și Isona. Inima îi bate cu putere. În cap, un singur gând: e în viață.

2

E în viață. Cu centura de siguranță fixată, deasupra cu două airbaguri dezumflate și cățărata pe taluzul unei șosele secundare, dar în viață. Îi pulsează tâmpile. Respiră prea puternic și prea rapid. Liniștea devine compactă, asemenea ceței. Întinde o mână și întrerupe contactul. Are impresia că mișcările îi sunt mai lente sau poate lumea se rotește mai încet. Încearcă o primă evaluare a daunelor: picioare, șolduri, coloană, brațe, gât. Le simte pe toate, le poate mișca pe toate. Nu răni, nu sânge. O doare clavicula stângă, sigur de la smucitura centurii. Da, dar e în viață: își repetă întruna. Pe șosea nu-i nimeni. Nici urmă de faruri, nici în față, nici în spate. Nu vede nici animalul care i-a țâșnit în față. Ceața acoperă totul. Este cea mai intensă și cea mai stranie singurătate pe care a cunoscut-o vreodată.

Ar trebui să ia decizii. Întâi și-ntâi, de gândit, ce pericol o paște în mașină. Profesoara de la școala de șoferi zicea că mașinile accidentate iau foc doar în filme, dar poate așa o fi fost pe atunci, își luase de mult carnetul. Are ocazia să afle. Vrea să știe și dacă, aici unde se află, e posibil să o lovească

altă mașină, dacă luminile de semnalizare pe care le-a aprins sunt suficient de vizibile. Nu poate deschide nici una din cele patru uși, chiar de-ar putea, n-ar avea curajul. Taluzul blochează partea dreaptă, stânga a rămas pe șosea. Poate, cu un efort, ar putea să iasă prin spate. Se răsuțește ușor să cântărească această posibilitate și descoperă numai cioburi de geam și bălării. Pădurea a năvălit în spațiul ei, l-a umplut de frunze, pământ, mușchi. Un geam lateral din spate e spart. Dă pe podea peste sticlucă de colonie pe care o poartă totdeauna în geantă. Pipăie după geantă s-o pună la loc, nu o găsește. Nici mobilul, nici ochelarii. Știe doar că erau pe scaunul din dreapta. Cel puțin când mașina era în poziție orizontală.

Inima-i zvâcnește de spaimă, simte că n-o să-i treacă prea repede. Începe să se întunece. Să-l sune pe Sam? Mai bine nu. Mai bine îl sună când o să fie mai bine, când o să poată vorbi despre toate astea la trecut, n-are rost să bage spaima în el. Deocamdată ar trebui să sune la numărul unic de urgență. Mobilul, are nevoie de mobil. Trebuie să-l găsească. Se uită în jur, se teme să nu fi zburat pe fereastră, se întinde peste scaune, pipăie cu mâna și-i intră în palmă un ciob. În sfârșit, dă de el, la picioarele ei, într-un colț, pe jumătate ascuns sub pedala de ambreiaj. Nu-și amintește să fi făcut mașina mișcări atât de bruște, încât să ajungă acolo, dar, evident, făcuse. Îl ia, verifică, funcționează – se luminează ecranul! – și formează numărul de urgență.

Încearcă să explice clar ce a pățit. Ce-și amintește și ce presupune. Îi este greu să-și pună gândurile în ordine, să scoată vorbele. A lovit un animal, ce animal? Nu știe? Cât de mare era? Mijlociu. Nu, nu, poate mare. Câți sunt în mașină? Ea singură. E rănită? Nu. Blocată în mașină? Blocată, da, dar nu rănită. Mașina a rămas culcată pe o parte, nu poate să deschidă ușile. Crede că are ceva rupt? Nu. Se simte bine. Doar o lovitură la umăr.

I se cere să-și dea datele. Rostește un lung șir de cifre. Carte de identitate, telefon, data nașterii. O întrebă unde se află. Undeva pe drumul spre Conques, după Benavent. Foarte aproape de locul de destinație. Au activat deja protocolul de urgență, îi spune un glas de bărbat. Au anunțat pompierii, ambulanța și poliția. Vor ajunge cât se poate de repede și o s-o scoată din mașină. Important e să-și păstreze calmul și să-i aștepte trează. E o femeie curajoasă, au înțeles deja asta, s-o țină tot așa. Încă un flecușteț. Să confirme că șoseaua pe care se află este C-1412b. Reina nu știe. Poate da, îi sună cunoscut Asta trebuie să fie. Răspunde grăbită, neliniștită. Ar putea să se uite pe GPS, poate funcționează încă. Glasul îi spune că nu-i nevoie, chiar în clipa asta transmite datele. Vor veni rapid s-o ajute, repetă. Dacă are nevoie de ceva până ajung, îi recomandă să sune din nou. Să nu-i fie frică.

Zice că nu. N-o să-i fie. Dar, cum închide, apare panica. Începe să se înnopteze. Pe șosea nu trece nici măcar un suflet. O să ajungă curând, or fi deja pe drum, nu-i nimic, totul o să fie bine, trebuie să se calmeze, ar fi putut să moară, dar e în viață, așteptând ajutor, îi trebuie doar răbdare, să se calmeze, să respire încet, să se gândească la altceva, la ceva plăcut. I se pare că aude un motor. Își ciulește urechile. Ceva foarte slab. Nu, nu e nimic. Sau poate da? Poate doar își închipuie. Tremură. Să se gândească la altceva.

Îi vine în cap doar: n-ar fi trebuit să vină.

3

Câte lucruri încep sau se sfârșesc cu un telefon! Ca acela pe care-l primise acum o săptămână.

Era Leandre Vives, își amintea de el? Nu s-au auzit de atâtea zile. Zile, zicea? Luni. De când ea era pe aeroportul din